A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2017. január 26.*

„Fellebbezés — Verseny — Kartellek — A fürdőszobai szerelvények és felszerelések belga, német, francia, olasz, holland és osztrák piaca — Árak összehangolása és érzékeny kereskedelmi információk cseréje — 1/2003/EK rendelet — A 23. cikk (2) bekezdése — A forgalom 10%-ának megfelelő felső határ”

A C-618/13. P. sz. ügyben

a **Zucchetti Rubinetteria SpA** (székhelye: Gozzano [Olaszország], képviselik: M. Condinanzi, P. Ziotti és N. Vasile avvocati)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2013. november 26-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: L. Malferrari és F. Ronkes Agerbeek, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano, a Bíróság elnökhelyettese, az első tanács elnökeként eljárva, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (előadó) és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. szeptember 10-i tárgyalásra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* * Az eljárás nyelve: olasz.

Ítéletet

1 Fellebbezésével a Zucchetti Rubinetteria SpA az Európai Unió Törvényszéke Zucchetti Rubinetteria kontra Bizottság ügyben 2013. szeptember 16-án hozott ítéletének (T-396/10, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2013:446) hatályon kívül helyezését kéri, amennyiben abban az ítéletben a Törvényszék elutasította az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39092 – „fürdőszobai szerelvények és felszerelések”-ügy) 2010. június 23-án hozott C(2010) 4185 végleges bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) Zucchetti Rubinetteria SpA-t érintő részében történő megsemmisítése, illetve másodlagosan az e határozatban vele szemben kiszabott bírság törlése vagy csökkentése iránti keresetét.

Jogi háttér

Az 1/2003/EK rendelet

2 Az [EUMSZ 101. cikkben] és az [EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (2) és (3) bekezdése így rendelkezik:

„(2) A Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

a) megsértik [az EUMSZ 101. cikket] vagy [az EUMSZ 102. cikket] […]

[…]

A jogsértésben részt vevő vállalkozások és vállalkozások társulásai tekintetében a bírság egyenként nem haladhatja meg az előző üzleti év teljes forgalmának 10%-át.

[…]

(3) A bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.”

3 E rendelet 31. cikke kimondja:

„A Bíróság korlátlan jogkörrel rendelkezik az olyan határozatok felülvizsgálatára, amelyekben a Bizottság bírságot vagy kényszerítő bírságot határozott meg. A kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot törölheti, csökkentheti vagy növelheti.”

A 2006. évi iránymutatás

4 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; továbbiakban: 2006. évi iránymutatás) 2. pontja jelzi, hogy a bírságok megállapítását illetően „a Bizottságnak meg kell vizsgálnia mind a jogsértés időtartamát, mind a súlyosságát”, valamint hogy a „kiszabott bírság nem haladhatja meg az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második és harmadik albekezdésében szereplő határértékeket”.

5 A 2006. évi iránymutatás 19., 21., 23., 29. és 37. pontja a következőket mondja ki:

„19. A bírság alapösszege az eladások értékéhez bizonyos meghatározott mértékben aránylik; az arányszámot a jogsértés súlyosságának függvényében állapítják meg, és a jogsértés éveinek számával szorozzák meg.

[…]

21. Általános szabály szerint az eladások értékének szóban forgó arányát akár 30%-ban is megállapíthatják.

[…]

23. Az árak rögzítéséről […] szóló – általában titkos – horizontális megállapodások természetüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé számítanak. A versenypolitika elvei jegyében szigorú bírságokat kell ellenük alkalmazni. Ezért az ilyen jellegű jogsértések esetén az eladások arányát általában a legmagasabb szinten állapítják meg.

[…]

29. A bírság alapösszege csökkenthető, ha a Bizottság enyhítő körülményeket állapít meg, mint például:

[…]

– amikor az érintett vállalat bizonyítékkal szolgál arra, hogy részvétele a jogsértésben kifejezetten csekély, és következésképpen bizonyítani tudja azt is, hogy mialatt részt vett a jogsértő megállapodásban, a piacon versenyző magatartás tanúsításával hatékony módon elkerülte azok végrehajtását;

[…]

37. Bár a jelen Iránymutatás meghatározza az általános módszertant a bírságok megállapítását illetően, azonban az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége okán a Bizottság eltérhet ezektől a módszerektől, valamint a 21. pontban megszabott határértékektől.”

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

6 A jogvita előzményeit a megtámadott ítélet az 1–11. pontban fejti ki, és azokat a következőképpen lehet összefoglalni.

7 A fellebbező egy olasz vállalkozás, amely kizárólag csaptelepeket gyárt és forgalmaz.

8 A vitatott határozatban a Bizottság megállapította a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában elkövetett, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.) 53. cikkébe ütköző jogsértés fennállását. E jogsértést, amelyben 17 vállalkozás vett részt, 1992. október 16. és 2004. november 9. közötti különböző időszakokban követték el, és belga, német, francia, olasz, holland és osztrák területen versenyellenes megállapodások és összehangolt magatartások összességében nyilvánult meg.

9 Közelebbről a Bizottság a vitatott határozatban kifejtette, hogy a megállapított jogsértés először is abban állt, hogy az említett fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói nemzeti szakmai szövetségek keretében tartott rendszeres találkozókon összehangolták az éves áremeléseket és más árszabási tényezőket, másodszor különleges események alkalmával – úgymint a nyersanyagköltségek emelkedése, az euró bevezetése, valamint úthasználati díjak kivetése – megállapították, illetve összehangolták az árakat, harmadszor pedig érzékeny kereskedelmi információkat tettek hozzáférhetővé, illetve cseréltek. Ezenkívül a Bizottság megállapította, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában az árak rögzítésére éves ciklusokban került sor. Ennek keretében a gyártók megállapították az ártáblázataikat, amelyek általában egy éven keresztül maradtak érvényben, és a nagykereskedőkkel való üzleti kapcsolatok alapjául szolgáltak.

10 A vitatott határozat által érintett termékek a következő három alcsoport valamelyikébe tartozó fürdőszobai szerelvények és felszerelések: csaptelepek, zuhanykabinok és kiegészítőik, valamint kerámiaáruk (a továbbiakban: a termékek három alcsoportja).

11 A többek között Olaszországban megvalósult versenyellenes magatartásokat két informális csoport keretében hajtották végre. Az első csoport „Euroitalia” néven olyan vállalkozásokból – köztük a fellebbezőből – alakult, amelyek az 1992 júliusától 2004 októberéig terjedő időszakban évente két-három alkalommal találkoztak. E csoport keretében, amely akkor jött létre, amikor a német gyártók betörtek az olasz piacra, az információcsere nem csupán a csaptelepekre, hanem a kerámiaárukra is vonatkozott. A vállalkozások második, „Michelangelo” nevű informális csoportjában is részt vett a fellebbező, amely csoport 1995 vége vagy 1996 eleje és 2003. július 25. között több alkalommal találkozott. E találkozókon a megbeszélések a fürdőszobai termékek széles skáláját, különösen a csaptelepeket és kerámiaárukat érintették.

12 A fellebbezőnek e két informális csoport találkozóin való részvételét illetően a Bizottság egyrészről előadta, hogy noha a fellebbező vitatja a kartell által érintett magatartások jogi minősítését, elismeri, hogy a versenytársaival folytatott jogellenes megbeszéléseken részt vett. Ezenkívül, függetlenül attól, hogy a szóban forgó áremeléseket végrehajtotta-e, vagy sem, a fellebbező aktív szerepet vállalt a találkozók megszervezésében és az azokon folytatott megbeszéléseken.

13 A szóban forgó vállalkozások megállapított jogsértésben való részvételét illetően a Bizottság megállapította, hogy nem állt fenn elegendő bizonyíték annak megállapításához, hogy a fellebbező, valamint az Euroitalia és a Michelangelo találkozóin részt vevő más olasz vállalkozások tudtak volna egy általános tervről.

14 Így a Bizottság a vitatott határozat 1. cikke (5) bekezdésének 18. pontjában megállapította, hogy a fellebbező részt vett az Olaszország területén 1992. október 16. és 2004. november 9. között elkövetett, a fürdőszobai szerelvények és felszerelésekkel kapcsolatos jogsértésben.

15 A Bizottság a vitatott határozat 2. cikkének (17) bekezdésében a fellebbezővel szemben 3 996 000 euró összegű bírságot szabott ki.

16 E bírság kiszámítása során a Bizottság a 2006. évi iránymutatásra támaszkodott.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

17 A Törvényszék Hivatalához 2010. szeptember 8-án benyújtott keresetlevelével a fellebbező a vitatott határozat őt érintő részében történő megsemmisítése, illetve másodlagosan a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti keresetet nyújtott be.

18 Keresete alátámasztására három jogalapra támaszkodott, mégpedig elsősorban a Bizottság által az érintett piac meghatározásakor elkövetett hibára, másodsorban arra, hogy a Bizottság tévesen állapította meg azt, hogy a szóban forgó magatartások sértik az EUMSZ 101. cikket, harmadsorban pedig a Bizottság által a bírság összegének kiszámításakor elkövetett hibákra és jogsértésekre.

19 A Törvényszék elsősorban a vitatott határozatnak a fellebbezőt érintő részében történő megsemmisítésére irányuló kereseti kérelmekről határozva elutasította ezeket a jogalapokat, a harmadik jogalap azon részének kivételével, amely a Bizottságnak a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható alkalmazásával kapcsolatos indokolására vonatkozik. A tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 119. pontjában megállapította, hogy a Bizottság két mérlegelési hibát követett el, amikor a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó 15%-os együtthatók alkalmazását azon tényre alapította, hogy a fellebbező hat tagállam területére és a termékek három alcsoportjára kiterjedő egységes jogsértésben vett részt.

20 A Törvényszék azonban a megtámadott ítélet 138–140. pontjában úgy értékelte, hogy ezek a mérlegelési hibák nem eredményezhetik e határozatnak az e határozat részleges megsemmisítése iránti kereseti kérelmekben meghatározott cikkeinek megsemmisítését.

21 Következésképpen a megtámadott ítélet 141. pontjában e kereseti kérelmeket elutasította.

22 Másodsorban a fellebbezővel szemben kiszabott bírság törlése vagy összegének csökkentése iránt másodlagosan előadott kereseti kérelmeket a Törvényszék a megtámadott ítélet 152. pontjában szintén elutasította.

23 E tekintetben – korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva – úgy értékelte, hogy a Bizottság által elkövetett, az említett ítélet 119. pontjában megállapított hibák ellenére a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó 15%-os együtthatók az adott ügy valamennyi releváns körülményére figyelemmel teljes mértékben indokoltak.

24 Ennélfogva a Törvényszék a keresetet teljes egészében elutasította.

A felek kérelmei

25 A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, amennyiben a Törvényszék elutasította a keresetét;

– korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva törölje vagy csökkentse a bírságot, ugyanakkor döntse el érdemben a jogvitát, és

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

26 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a fellebbezést, és

– a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

27 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a fellebbező két jogalapra hivatkozik. Az első jogalap a vele szemben kiszabott bírság kiszámítását illetően az uniós jog megsértésén alapul. A második jogalap azon alapul, hogy e bírság kiszámításakor a Törvényszék nem vette figyelembe az enyhítő körülményeket.

Az első jogalapról

A felek érvei

28 A fellebbező a megtámadott ítélet 118., 120–124., 127. és 128. pontjára vonatkozó, első jogalapjával azt állítja, hogy a Törvényszék a vele szemben kiszabott bírság kiszámításának felülvizsgálata során megsértette az uniós jogot, mivel egyrészt a szóban forgó jogsértés súlyosságát tévesen értékelte, másrészt pedig megsértette az eljárás kontradiktórius jellegét és az indokolási kötelezettséget. A Törvényszék megsértette különösen az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdését, valamint a kartellekkel szembeni küzdelem keretében kiszabott bírságok alkalmazását illetően a személyes felelősség elvét, az arányosság elvét és az egyenlő bánásmód elvét.

29 A fellebbező előadja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 118. pontjában megerősítette azt a nézetet, amely szerint a hat tagállam területére és a termékek három alcsoportjára kiterjedő, szóban forgó jogsértés nem tekinthető azonos súlyúnak az egyetlen tagállam területén és a termékek két alcsoportjára kiterjedő jogsértéssel. Hasonlóképpen a Törvényszék a megtámadott ítélet 120., 127. és 128. pontjában helyesen emlékeztetett az arányosság elvének, valamint az egyenlő bánásmód elvének jelentőségére. E megállapítások alapján a Törvényszéknek, ahhoz hogy figyelembe vegye a fellebbező felrótt jogsértésben való részvételének csekélyebb súlyát, a korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva csökkentenie kellett volna a kiszabott bírságot. Márpedig a Törvényszék, miután a megtámadott ítélet 119. pontjában megállapította, hogy a Bizottság a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható vizsgálata során két mérlegelési hibát elkövetett, helybenhagyta a bírság összegét, ami tehát egyáltalán nem logikus, és ellentmondásban áll ezen ítélet indokolásával.

30 Ezenkívül, az ilyen indokolás sérti az arányosság elvét, az egyenlő bánásmód elvét és a bírságok egyéniesítésének elvét, különösen az Olaszországon kívüli székhellyel bíró vállalkozások magatartásához képest, amelyekkel szemben ugyanezt a 15%-os szorzót alkalmazták, holott hat tagállam területén és a termékek három alcsoportjára vonatkozóan sértették meg a versenyszabályokat.

31 A Bizottság elöljáróban úgy véli, hogy az első jogalap elfogadhatatlan amiatt, hogy a fellebbező a megtámadott ítéletnek nem azt a részét kifogásolja, amelyben a Törvényszék a korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva újból kiszámította a bírságot. Márpedig a jelen fellebbezés szempontjából kizárólag ez a rész lenne releváns. Így a fellebbező az említett ítéletnek csupán a jogszerűség felülvizsgálatára vonatkozó pontjaira hivatkozott. Ezenkívül a Törvényszék által a korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása során elkövetett téves jogalkalmazás továbbra is homályos. A fellebbező az arányosság elvére, az egyenlő bánásmód elvére és a bírságok egyéniesítésének elvére elvont módon és általánosságban hivatkozik. Márpedig ahhoz, hogy a fellebbezés elfogadható legyen, pontosan meg kell jelölnie a megsemmisítés iránti kérelem alátámasztására felhozott jogi érveket. Ezenkívül az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a Bíróságnak nem feladata, hogy a Törvényszéket helyettesítse és korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva határozzon a bírság összegéről, kivéve ha ennek összege nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy az már aránytalan.

32 E jogalap érdemét illetően a Bizottság másodlagosan azzal érvel, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 146–150. pontjában részletesen elemezte mindazon okokat, amelyek a jelen ügyben a jogsértés súlyosságára és a kiegészítő összegre vonatkozó együttható 15%-ban való megállapítására késztették.

33 A Bizottság hangsúlyozza különösen, hogy a 15%-os együttható a jogsértések szóban forgó típusa esetében minimális együtthatót jelent. E tekintetben azonban hozzáteszi, hogy lényegében – ellentétben azzal, amit a Törvényszék vélni látszik – egy ilyen jogsértés súlya nem szükségszerűen tér el aszerint, hogy a kartell két vagy három termékcsoportra terjed ki, vagy egyetlen tagállam helyett hat tagállamot érint, mivel az EUMSZ 101. cikknek maga a verseny védelmét szolgáló célja szempontjából súlyos jogsértésről van szó. Ezenkívül a Bizottság megállapítja, hogy a Törvényszék által a megtámadott ítélet 114. pontjában hivatkozott, egyfelől a fellebbező, aki kizárólag Olaszországban és a termékek két vagy három alcsoportjára kiterjedően vett részt a jogsértésben, másfelől pedig a kartell e jogsértésben – hat tagállamra és a termékek három alcsoportjára kiterjedően – részt vevő többi tagja közötti különbségek már tükröződnek a bírság kiszámításának alapjául szolgáló forgalomra vonatkozó eltérő értékekben. Egyébiránt a fellebbező szerepe nem volt másodlagos. E tekintetben a szóban forgó jogsértésben való részvétele tizenkét éven át tartott, és az olyan tényezőket, mint a népesség és az olaszországi bruttó hazai termék (GDP), kellőképpen figyelembe vették a bírság kiszámításakor. Ennélfogva nem lehet szó az egyenlő bánásmód elvének megsértéséről.

34 Mindenesetre a fellebbező előnyök szerzése végett nem hivatkozhat a bírság kiszámítása során elkövetett, a szóban forgó kartell egyéb résztvevőinek előnyére szolgáló esetleges jogellenességre.

A Bíróság álláspontja

35 Elöljáróban a Bizottság által emelt elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani.

36 A beadványokból ugyanis kitűnik, hogy a Zucchetti Rubinetteria lényegében azt állítja, hogy a Törvényszék annyiban sértette meg az arányosság elvét, az egyenlő bánásmód elvét és a bírságok egyéniesítésének elvét, amennyiben nem értékelte újból a bírságot, miután a megtámadott ítélet 119. pontjában megállapította, hogy a Bizottság két mérlegelési hibát követett el a bírság kiszámításakor. Így a fellebbezés kellő világossággal és pontossággal meghatározza a megtámadott ítéletet beárnyékoló téves jogalkalmazást.

37 Ennélfogva az első jogalap elfogadható.

38 A bírság kiszámítása során a személyes felelősség elvének, az arányosság elvének és az egyenlő bánásmód elvének Törvényszék általi megsértésére alapított első jogalap érdemét illetően emlékeztetni kell először is arra, hogy az egyenlő bánásmód elve az uniós jog általános elve, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikke rögzít. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében ez az elv megköveteli, hogy a hasonló helyzeteket ne kezeljék eltérő módon, és hogy az eltérő helyzeteket ne kezeljék azonos módon, hacsak ez a bánásmód objektíve nem igazolható. Másodszor, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik az is, hogy a bírság összegének megállapítása érdekében eltérő számítási módszerek alkalmazása nem járhat az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szerinti megállapodásban vagy összehangolt magatartásban részt vevő vállalkozások közötti hátrányos megkülönböztetéssel. Harmadszor, a Bíróság ugyanakkor többször is kimondta, hogy a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlata nem szolgálhat a versenyjogi bírságok jogi hátttereként, és hogy a más ügyekre vonatkozó határozatok csupán jelzésértékűek a hátrányos megkülönböztetés fennállását illetően (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Ziegler kontra Bizottság ítélet, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 132–134. pont).

39 Továbbá az állandó ítélkezési gyakorlat szerint – elsősorban – a Bizottság felügyeleti feladata, amelyet az EUMSZ 105. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 106. cikk ruház rá, nemcsak az egyedi jogsértések felderítését és megbüntetését foglalja magában, hanem azt a kötelezettséget is, hogy a Bizottság a Szerződésekben megállapított elvek versenyügyekben való alkalmazására és a vállalkozások magatartásának ebbe az irányba történő befolyásolására irányuló általános politikát kövessen. Az említett versenypolitikára a Bizottság széles mérlegelési mozgástere jellemző, különösen ami a bírság

összegének meghatározását illeti (lásd ebben az értelemben: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 170. és 172. pont).

40 Másodsorban a bírság megállapításakor tekintettel kell lenni a jogsértés súlyára és tartamára, ami azt jelenti, hogy figyelembe kell venni a kifogásolt magatartás jogszabályi és gazdasági hátterét, a versenykorlátozások jellegét, valamint az érintett vállalkozások számát és jelentőségét (lásd ebben az értelemben: 1975. december 16-i Suiker Unie és társai kontra Bizottság ítélet, 40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73 és 114/73, EU:C:1975:174, 612. pont).

41 Harmadsorban számításba kell venni az összes olyan tényezőt, amely hatással lehet a jogsértés súlyának értékelésére, mint például az egyes vállalkozásoknak a közigazgatási eljárásban tanúsított magatartása (1990. január 11-i Sandoz prodotti farmaceutici kontra Bizottság ítélet, C-277/87, EU:C:1990:6, 27. pont).

42 Negyedsorban a jogsértés súlyának megállapításához számos olyan elemet kell figyelembe venni, amelyek jellege és jelentősége a szóban forgó jogsértés típusa és sajátos körülményei szerint változik. E tényezők között szerepelhet esettől függően az egyes vállalkozások magatartása, és a kartell létrehozásában játszott szerepük, a jogsértés tárgyát képező termékek értéke és volumene, valamint a vállalkozás mérete és gazdasági ereje, és ebből eredően azon hatás, amelyet a vállalkozás a piacra gyakorolhatott (lásd ebben az értelemben: 1983. június 7-i Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság ítélet, 100/80–103/80, EU:C:1983:158, 120. pont; 1983. november 9-i Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ítélet, 322/81, EU:C:1983:313, 111. pont; 2013. július 11-i Gosselin Group kontra Bizottság ítélet, C-429/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:463, 89. és 90. pont).

43 Végül, a bírság összegének nem megfelelő jellege folytán csak akkor lehetne megállapítani, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a szankció mértéke nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy az már aránytalan (2012. november 22-i E.ON Energie kontra Bizottság ítélet, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 126. pont).

44 A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 145–150. pontjában elemezte az ezen ítélet 119. pontjában foglalt azon megállapításából fakadó következményeket, amely szerint a Bizottság tévesen állapította meg a bírság kiszámításakor, hogy a fellebbező a kifogásolt jogsértésben hat tagállamra és a termékek három alcsoportjára kiterjedően vett részt, és a Bizottság két mérlegelés hibát követett el azáltal, hogy a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó 15%-os együttható alkalmazását erre a részvételre alapította.

45 Így a Törvényszék a megtámadott ítélet 145. pontjában először is megállapította, hogy a korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása során a 2006. évi iránymutatást veszi alapul. Továbbá a megtámadott ítélet 146. pontjában emlékeztetett arra, hogy a jogsértések szóban forgó típusa esetén alkalmazandó együtthatók a „jogsértés súlyosságára” vonatkozó együtthatót illetően egy 0–30%-os sávban, a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatót illetően pedig egy 15–25%-os sávban megfelelnek az arányosság elvének. Végül, a Törvényszék a megtámadott ítélet 147. pontjában, amely lényegében átveszi az ezen ítélet 118. és 128. pontjában tett megállapításokat, úgy vélte, hogy hat tagállamban a termékek három alcsoportjára kiterjedő jogsértés – a földrajzi kiterjedése és a termékek alcsoportjainak száma miatt – súlyosabb, mint amelyben a fellebbező részt vett.

46 Ezenkívül a Törvényszék a megtámadott ítélet 148. pontjában megjegyezte, hogy az, hogy a hat tagállamra és a termékek három alcsoportjára kiterjedő egységes jogsértésben részt vevő vállalkozásokkal szemben a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó, a fellebbező szankcionálásakor alkalmazott együtthatóknál nagyobb együtthatók alapján kiszámított bírságot kellett volna kiszabni, nem igazolhatja azt, hogy a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva a fellebbezővel szemben olyan összegű bírságot szabjon ki, amely nem kellően elrettentő jellegű azon jogsértés súlyosságára tekintettel, amelyben a fellebbező részt vett. Így a Törvényszék az említett ítélet

149. pontjában megállapította, hogy a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó 15%-os együtthatók az ugyanezen ítélet 148. pontjában tett megállapítások, valamint a 2006. évi iránymutatás fényében megfelelőek.

47 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Törvényszék – amint azt lényegében a Bizottság is állítja – tévesen alkalmazta a jogot a többek között a megtámadott ítélet 118. és 128. pontjában, valamint 147. és 148. pontjában foglalt indokokkal kapcsolatban, amelyek szerint egyrészt a termékek három alcsoportjára hat tagállamban kiterjedő jogsértés súlyosabb, mint az egyetlen tagállam területére és a termékek csupán két alcsoportjára kiterjedő jogsértés, amelyben a fellebbező részt vett, másrészt pedig ezen első jogsértésben részt vevő vállalkozásokkal szemben pusztán emiatt a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó, a fellebbező tekintetében alkalmazottnál magasabb együtthatók alapján kiszámított bírságot kellett volna kiszabni.

48 Bár a jogsértés súlyosságának értékeléséhez, később pedig a kiszabandó bírság összegének meghatározásához ugyanis figyelembe lehet venni többek között a jogsértés földrajzi kiterjedését és az érintett termékek számát, önmagában az a körülmény, hogy valamely jogsértés földrajzi kiterjedése tágabb, és az érintett termékek száma nagyobb egy másikénál, nem vonhatja szükségszerűen maga után azt, hogy összességében tekintve – és különösen jellegére figyelemmel – az előbbi jogsértést súlyosabbnak kell minősíteni, mint a másodikat, és hogy az ily módon a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó, a második jogsértést szankcionáló bírság kiszámítása tekintetében alkalmazottaknál magasabb együttható meghatározását igazolja (lásd ebben az értelemben: 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 178. pont).

49 Emlékeztetni kell azonban arra, hogy amennyiben a Törvényszék valamely határozatának indokolása az uniós jogot sérti, de rendelkező része egyéb jogi indokok miatt megalapozottnak bizonyul, az ilyen jogsértés nem eredményezheti e határozat hatályon kívül helyezését, és az indokolást meg kell változtatni (lásd ebben az értelemben: 1992. június 9-i Lestelle kontra Bizottság ítélet, C-30/91 P, EU:C:1992:252, 28. pont; 2008. szeptember 9-i FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-120/06 P és C-121/06 P, EU:C:2008:476, 187. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

50 Ennélfogva meg kell határozni, hogy a Törvényszék által elkövetett téves jogalkalmazás maga után vonhatja-e a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését.

51 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a bírság alapösszege magában foglalja a jogsértés súlyossága vonatkozó összeget és a kiegészítő összeget.

52 A jogsértés súlyossága szerinti összeget az érintett vállalkozásnak a kartellben való részvétel utolsó évében teljesített releváns forgalmának 0–30%-a szerint kell meghatározni. Ennélfogva ez az érték a kifogásolt jogsértésben részt vevő minden egyes vállalkozás esetében eltér.

53 Amint a Bizottság a vitatott határozat (1220) preambulumbekezdésében helyesen megállapította, a „jogsértés súlyosságára” vonatkozó együttható meghatározása érdekében figyelembe kell venni különösen a kifogásolt jogsértés jellegét.

54 Márpedig, amint a Törvényszék a megtámadott ítélet 104. pontjában hangsúlyozta, az árak összehangolását célzó kartell természeténél fogva az egyik legsúlyosabb versenykorlátozásnak minősül. Következésképpen a Bizottsággal és a Törvényszékkel szemben nem kifogásolható, hogy tévesen alkalmazta a jogot akkor, amikor egy ilyen jogsértésre a „jogsértés súlyossága” címén 15%-os együtthatót állapított meg, és mikor kimondta, hogy ez a mérték megfelel az arányosság elvének.

55 Ezenkívül, a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatót illetően, amint a Bizottság a vitatott határozat (1224) és (1225) preambulumbekezdésében megjegyezte, a 15%-os mérték a 2006. évi iránymutatásban meghatározott minimális mérték. Következésképpen a meghatározott mérték a lehető legkedvezőbb a fellebbezőre nézve az ezen iránymutatásban meghatározott sávot figyelembe véve.

56 Egyébiránt a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a bírság összegének a vállalkozások közötti egyenlő bánásmód elvére tekintettel történő differenciálását, a bírság összegének kiszámítása terén a Bizottságot megillető széles mérlegelési mozgástérre tekintettel, nem kell szükségszerűen elvégezni a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható meghatározásakor, de az érintett vállalkozások közötti különbségeket, és a rájuk vonatkozó körülményeket adott esetben figyelembe lehet venni a bírság kiszámításának valamely másik szakaszában, például az alapösszegnek a 2006. évi iránymutatás 28. és 29. pontja szerinti enyhítő és súlyosító körülmények alapján történő kiigazításakor (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Gosselin Group kontra Bizottság ítélet, C-429/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:463, 96–100. pont; 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 104. és 105. pont), vagy akár az eladásoknak – a bírság alapösszegének kiszámításához figyelembe vett – értékén keresztül, mivel az egyes részt vevő vállalkozások tekintetében ez az érték tükrözi a 2006. évi iránymutatás 13. pontjának megfelelően az e vállalkozások szóban forgó jogsértésben való részvételének jelentőségét.

57 Amint ugyanis a Bíróság már megállapította, ez utóbbi pont célja az, hogy a vállalkozással szemben kiszabott bírság kiszámításának a kiindulópontja egy olyan összeg legyen, amely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét és e vállalkozás abban való viszonylagos súlyát (lásd: 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, EU:C:2013:464, 76. pont).

58 Következésképpen, mivel nem vitatott, hogy a fellebbezővel szemben kiszabott bírság alapösszegét – amint az a vitatott határozat (1219) preambulumbekezdéséből kitűnik – a fellebbező által Olaszország területén teljesített eladások értéke alapján határozták meg, a Törvényszék az egyenlő bánásmód elvének megsértése nélkül határozhatta meg a megtámadott ítélet 149. pontjában a fellebbezővel szemben kiszabandó bírság kiszámításához ezen érték 15%-ában a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható mértékét, amely megegyezik a hat tagállamra és a termékek három alcsoportjára kiterjedő egységes jogsértésben részt vevő vállalkozások esetében meghatározott mértékkel.

59 Ennélfogva, az indokolás megváltoztatásával el kell utasítani az arra alapított érvet, hogy a Törvényszék nem vonta le a megtámadott ítélet 119. pontjában tett megállapítások következményeit, és megsértette az arányosság elvét és az egyenlő bánásmód elvét.

60 A fenti megfontolásokból következik, hogy az első jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A második jogalapról

A felek érvei

61 A második jogalapban a fellebbező lényegében azzal érvel, hogy téves az az indokolás, amellyel a Törvényszék a megtámadott ítélet 150. pontjában elutasította az azzal szemben előadott érveit, hogy a Bizottság megtagadta tőle, hogy a 2006. évi iránymutatás 29. pontja alapján bírságcsökkentésben részesüljön a szóban forgó jogsértésben játszott csekély szerepe miatt.

62 E tekintetben a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a fellebbező nem bizonyította azt, hogy a szóban forgó jogsértésben csekély szerepet játszott, mivel a Bizottság maga is elismerte a vitatott határozatban, hogy némely más vállalkozások a jogellenes magatartásokban központi szerepet töltöttek be. A Bizottság és a Törvényszék által állítottakkal ellentétben, a fellebbező által betöltött eltérő vagy csekély szerep, valamint a szóban forgó jogsértésben való részvétel eltérő súlya nem tükröződik az

érintett termékek eladásainak – a vele szemben kiszabott bírság kiszámításának alapjául szolgáló – értékében, mivel ez az érték egy mennyiségi paraméter egyszerű kifejeződése, amely semmiféle összefüggésben nem áll az érintett vállalkozások magatartásainak minősítő értékével.

63 Következésképpen a fellebbező szerint, mivel a Bizottság és a Törvényszék azonos módon kezelt olyan helyzeteket, amelyek valójában teljes mértékben különbözőek, hiszen az összejátszásban betöltött szerepe nem hasonlítható az érintett magatartások hátterében álló más vállalkozások szerepéhez, egyértelműen megsértették az egyenlő bánásmód elvét és a személyes felelősség elvét.

64 A Bizottság szerint a második jogalapot mint elfogadhatatlant vagy hatástalant el kell utasítani. Ez a jogalap kizárólag tisztán ténybeli pontokat érint, és csupán a tények értékelésének felülvizsgálatára irányul. A fellebbező egyáltalán nem fejtette ki, hogy a Törvényszék miként ferdítette el a tényeket, amint azt a fellebbező állítani tűnik. Mindenesetre az említett jogalap túlságosan homályos és pontatlan ahhoz, hogy elfogadható legyen.

65 Másodlagosan a második jogalap érdemét illetően a Bizottság megjegyzi, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 133–140. és 150. pontjában a vitatott határozat elemzését követően megállapította, hogy a fellebbező javára egyetlen enyhítő körülmény sem hozható fel. Ráadásul, az ilyen körülmények figyelembevétele nem automatikus, és a fellebbező nem bizonyította azon nézetét, amely szerint a szóban forgó kartellben passzív és követő szerepet játszott. Mindenesetre nem állítható, hogy a fellebbező szerepe passzív lett volna, mivel a versenyellenes magatartásokban folyamatos és igen kitartó módon részt vett, és mivel – amint a Törvényszék a megtámadott ítélet 52. és azt követő pontjaiban megállapította – a fellebbezőnek előnye származott a kartell többi résztvevőjétől szerzett információkból.

66 A Bizottság ezenkívül megjegyzi, hogy még ha a fellebbező érvelése megalapozott is lenne, mindenesetre hatástalannak bizonyulna, mivel még abban az esetben is, ha a fellebbezőre nézve 14%-os együtthatót alkalmaztak volna, a vele szemben kiszabott bírság nem csökkent volna, hiszen az ezen együttható alkalmazásával számított bírság összege mindenképpen meghaladta volna a fellebbező forgalmának 10%-os küszöbértékét.

A Bíróság álláspontja

67 A második jogalappal a fellebbező lényegében azt az indokolást kérdőjelezi meg, amellyel a Törvényszék a megtámadott ítélet 150. pontjában elutasította az azzal szemben előadott érveit, hogy a Bizottság megtagadta a bírságnak a jogsértésben játszott csekély szerepe miatti csökkentését.

68 E tekintetben elegendő emlékeztetni arra, hogy az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és az Európai Unió Bíróságának alapokmánya 58. cikkének első bekezdése szerint a fellebbezés csak jogkérdésekre vonatkozhat. Következésképpen kizárólag a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel a releváns tények megállapítására és értékelésére, valamint az elé terjesztett bizonyítékok értékelésére. Ezeknek a tényeknek és bizonyítékoknak az értékelése tehát – feltéve, hogy nem ezek elferdítéséről van szó – nem olyan jogkérdés, amelyet fellebbezés keretében a Bíróságnak felül kell vizsgálnia (lásd többek között: 2015. június 11-i Faci kontra Bizottság végzés, C-291/14 P, nem tették közzé, EU:C:2015:398, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; lásd ebben az értelemben: 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az ilyen elferdítésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie az ügy irataiból, anélkül hogy szükség lenne a tényállás és a bizonyítékok újbóli értékelésére (lásd többek között: 2015. június 11-i Faci kontra Bizottság végzés, C-291/14 P, nem tették közzé, EU:C:2015:398, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

69 A jelen ügyben az egyenlő bánásmód elve és a személyes felelősség elve Törvényszék általi állítólagos megsértésének leple alatt a fellebbezés valójában arra irányul, hogy a Bíróság újból megvizsgálja az ügy iratait, és különösen azt, hogy – amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 150. pontjában megállapította – a fellebbező aktívan részt vett-e a kifogásolt magatartások megvalósításában.

70 Mivel a fellebbező nem hivatkozott a tények vagy bizonyítékok nyilvánvaló elferdítésére, és azt nem is bizonyította, a második jogalap nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

71 Mivel a fellebbező által felhozott jogalapok egyikének sem lehet helyt adni, a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

72 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése alapján, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről.

73 Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése értelmében – amely a 184. cikk (1) bekezdése szerint a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó – a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A fellebbezőt, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Bíróság a Zucchetti Rubinetteria SpA-t kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások